

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 278. Джерзі Сіті, Н. Дж., четвер, 30-го листопада 1939.

No. 278. Jersey City, N. J., Thursday, November 30, 1939.

VOL. XLVII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. "Свобода": BERgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: BERgen 4-1018. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA.

FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПОЛАГОДЖЕНО АВТОМОБІЛЬНИЙ СТРАЙК

ДІТРОЙТ. — Між автомобільною компанією Крайслера і робітничою юнією, що належить до К.П.О., прийшло до згоди і робітники, по 54 днях страйку, мотимуть вертатись назад до праці. Усіх робітників внаслідок страйку було нечинних коло 60,000. Умови згоди покищо вповні не проголошені, а то тому, що юнійні провідники хочуть їх предложити робітникам до затвердження на масових зборах. Умова має компромісовий характер. У чому компанія задовольнила робітників, а в чому, як от у питанні „замкнення фабрики“ для неюнійних людей, робітники уступили.

ПАНІ РУЗВЕЛТ В ОБОРОНІ ПОЛІТИЧНИХ УТИКАЧІВ.

НЮ ЙОРК. — У прилюдній промові жінка президента, пані Рузвелт, брала в оборону тих політичних утикачів, які прибувають до Америки, а проти яких ведення в Америці завзята кампанія, мовляв, вони забирають місцевим людям працю. Пані Рузвелт держала в руках одну летючку, звернену проти тих утикачів і питалася, звідки видавці тих летючок дістають на це гроші.

ПУБЛИЧНА ОПІНІЯ ПРО КОМУНІСТІВ.

НЮ ЙОРК. — Бюро публічної опінії під директорством д-ра Гелопі випитувало різних людей про те, що вони думають про американську комуністичну партію. Більшість, 52%, відповіла, що та партія або впрост контролювана Москвою, або є під переважним впливом Москви. 9% відповіло, що партія не підлягає жадним впливам, крім американських, а 39% сказали, що не мають про цю справу належної опінії. Водночас бюро ще раз перевело запити про те, котра світова держава в Америці є найменше любленою, і показалося, що далі нею є Совети, які на сто американців злобули лише одного прихильника.

НОВІ КАСАРНІ ДЛЯ НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК. — У зв'язку з скріпленням мілітарної оборони Ню Йорку треба нових касарень. У тій цілі переговорював ген. Гаскель, командант нью-йоркського гарнізону національної гвардії, і піддавав думку, що би продати теперішні нью-йоркські касарні, що містяться в дуже дорогих секціях, як при Парк евені і Пятій евені, а за ті гроші побудувати модерні касарні десь далі за містом, де ґрунт не дуже дорогий.

ВАШІНГТОН ПИЛЬНО СЛІДКУЄ ЗА ДОЛЕЮ ФІНЛЯНДІЇ.

ВАШІНГТОН. — Урядові кола пильно слідкують за советсько-фінськими відносинами, не криючись з тим, що їх симпатії виразно лежать по боці Фінляндії. Положення вважають дуже критичним; а проте думки поділені по половині про те, чи хочуть Совети вступити у владиству війну, чи ні. Половина думає, що ні, що Совети такі не хочуть війни, знаючи добре свою внутрішню силу, чи безсилля. Вони, подібно як з Польщею, Латвією, Естонією та Литвою, будуть уживати погроз, але до отвертої війни не підуть.

ГУВЕР ВЕРТАЄТЬСЯ ДО АКТИВНОЇ ПОЛІТИКИ?

ВАШІНГТОН. — У місцевих політичних колах говорять, що бувший президент Гувнер тухцем приговорюється до того, що на наступні вибори Республіканської Партії його іменовано кандидатом на президента. Ходять чутки, що він уже має за собою 102 кандидатів на згоду конвенцію.

ПРЕЗИДЕНТ ЗА КОРАТІШІ ПРЕЗИДЕНТСЬКІ КАМПАНІЇ.

ВОРМ СПРІНГЗ. — Будучи на вакаціях, президент Рузвелт проте не опускає з ока різних політичних справ. Він мав наради з двома найближчими співробітниками в справі наступних президентських виборів. У засаді президент погоджувався, щоб обидві партії наступного року півтора місяця пізніше мали свої конвенції, бо через те і президентські кампанії вкоротилися. Ті кампанії деколи нудять людей, а деколи розгортають їх.

Республіканські кола відкинули думку держати конвенцію півтора місяця пізніше. Та не знати, що вони зроблять, коли Демократична Партія таки ухвалить проголошення. Республіканці рішили мати свою конвенцію по демократах, а то тому, щоб знати, хто буде демократичний кандидат і відповідно до того застосуватись.

ДОРОГИЙ ОБІД.

НЮ ЙОРК. — Місцева Демократична Партія ухвалила мати традиційний обід у честь Джексона. Обід коштуватиме \$100 від особи. На тій обіді промовлятиме президент Рузвелт. Сподіваються дві тисячі осіб. Чистий зиск з того обіду, \$90 відсотків, піде до скарбниці Демократичної Партії, яка в той спосіб готує гроші на вибори.

У КЛІВЛЕНДІ СПИНИЛИ ПІДМОГИ

КЛІВЛЕНД. — Внаслідок браку фондів у Клівленді спинили виплати 16,000 безробітних родин державних фондів. Також спинили видачу кормів бездітним людям, щоб той корм заощадити для ітей.

ВІЙСЬКОВІ ЛЕТУНИ ПІДПАЛИЛИ ЛІС

Військові летуни з фльотного летовища в Лейкфорсті, Ню Джерзі, запалили ліси нічними світлами, викиданими з літаків. Військова команда заборонила потім того роду вправи над сухими лісами. У стейті Ню Джерзі горіли в вівторок ліси в 12 місцях.

КРИТИКУВАЛИ, АЛЕ НЕ ЗГОДИЛИСЯ

Встановлений шкільною радою міста Ню Йорку спеціальний комітет для розслідування, чи порадою навчати в школах про полові справи, розважався, не подавши ніякої поради в цій справі.

ОСТОРОЖНО З ВЛАННЯМ НА СТОПНІ

3-літній брат приплескував своїй 5-літній сестричці, Джені Форміер з Нью-Йорку, Вермонт, коли вона хотіла вилізувати на високий залізний стовп. Коли дівчина дізлізла до верхка, діткнулася дроту, котрим ішов електричний струм сили 24,000 вольт, і звалилася на землю нежива.

ВИПРАВДУЮТЬСЯ ЗА НЕДОВАЖУВАННЯ

Кампанія бюра ваг і мір у місті Ню-Йорку проти різних торговельних обманств привела в міський суд велике число купців. Подають преріжні виправдування за недоважування: слабкий зір, помилка при відчитуванні ваги, розгариження.

СВ. МИКОЛАЙ УЖЕ ДІСТАЄ ПОЧТУ

Почтовий уряд уже почав діставати від дітей листи на адресу св. Миколая з просьбами за різдвяні дарунки. Пишуть святому на преріжні адреси. Один лист мав адресу: „Північний Бігун, Бронкс“.

ДОБРА ПРИЧИНА РОЗВОДУ

Суд у Лос Анджелесі призначив Вальтерові Катаржинцеві розвід, бо його жінка, покидаючи його, лишила йому кофину, до котрої причепила записку, на котрій написала: „Остаточо ти можеш змерзнути“.

ПОМЕР ВІНАХІДНИК КОШІКІВКИ

У Лоренсі, в стейті Канзас, помер д-р Джеймс Найсмит, винахідник відомої м'ясової гри кошківки.

Він був колись професором фізичного виховання в Канзаській університеті.

ВАТИКАН ЗНОВУ ПРОТИ СОВЕТІВ

РИМ. — Ватиканський орган твердить, що це є просто виключене, щоб маленька Фінляндія могла змагати до війни з Советами, як це подає советська пропаганда, а що виглядає на звичайну большевицьку провокацію.

ВІДДАВ ЖИТТЯ ЗА СОБАКУ

Коли Едвард Гроген, 50-літній ціпний сторож у Ню Йорку, ішов вночі за своєю собакою по молоко, собака лобіла під переїжджаючий трамвай. Гроген кинувся рятувати собаку. Йому вдалося відтрутити її на час спід електричного воза, але він самий дістав такий удар від воза, що упав на землю. Моторовий візав амбулянс. Як приїхав лікар, Гроген уже був неживий.

ЩОБИ ПОЛІПШИТИ ПРОВІДНИКИ ЕЛЕКТРИКИ.

Як відомо, електрика легко проходить крізь залізо, але дуже ниниво крізь дерево, і це пинявіше крізь сдерво. Ічені кажуть, що електрика пиниво проходить крізь такі речовини, що в них атоми міцно держаться свого власного місця. Та коли довгий час бомбардувати дерево або скло дуже коротким хвилюванням електрики, то й дерево й скло починають тратити свою відпорність до електрики, бо атоми вже трохи зрушені в них коротесенькими хвилями електрики.

АЛІАНТИ ПРО СВОЇ УСПІХИ

ЛОНДОН. — Урядово стверджують, що аліантські кораблі затопили досі 43 німецькі субмарини. Сама французька маринарка сконфіскувала впродовж перших 9 тижнів війни 200,000 тон товару, призначеного для Німеччини. Війна на морі прибирає тепер з кожним днем більші розміри.

ПІДУТЬ СПІЛЬНО НА БАЛКАН

АНКАРА (Туреччина). — В Туреччині панує переконання, що Німеччина і Совети зачнуть у короткому часі спільний наступ на Балкан. Та є одна надія, що наступ не буде успішний. А це тому, що тяжко буде Советам і Німеччині погодитись, як поділити між себе здобуту добич.

ЗАМЕРЗ НА ПОЛЮВАННІ

Коли Джан Деген, 29-літній малар з Фейрбенксу, на Алясці, не вертався цілу добу до громадки товаришів, з котрими виїхав на полювання в День Подяки, приятелі пішли його шукати. Знайшли його замерзлим тілом. Видно, відбився від товаришів і стратив дорогу.

ЯК ДІСТАТИ ОБСЛУГУ?

Коло пів тисячі жінок узяли участь у конференції 24 жіночих організацій у готелі Рузвелт у Ню Йорку, на котрій розглядали питання: як дістати хатню прислугу? Між бесідами були: відома письменниця Фені Герст та пані Рузвелтова.

В ІТАЛІ СПОКІЙНО

РИМ. Пішли вісті, що Італія готується до війни на весну та що видано з боку американського посольства остерогу, щоб американці, що живуть в Італії, вертались до Америки. Американське посольство в Римі заперечує це. Навпаки, американська колонія надіється, що з Америки прибуде цього року більше число прогульковців, бо в Італії спокій і не видно, щоб заносилось на війну.

ПОЛЕ НАЙБЛИЖЧОЇ ВІЙНИ?

Стрілка на карті Фінляндії, котру хоче загорнути советська Росія, показує місцевість Майніл, де, як каже большевицький уряд, фінці почали обстрілювати російські позиції й убили 4 жовців та ранили 9. Росія домагається забрання фінських військ поза границю.

СОВЕТИ ПРОВОКУЮТЬ ВОЄННИЙ КОНФЛІКТ З ФІНЛЯНДІЄЮ

МОСКВА. — Совети проголосили, що зірвали з Фінляндією договір про ненапад. Уневажнили його односторонньою декларацією, вносячи тим іще більше напруження у такі замотані фінсько-советські відносини. Далі Совети оголошують через радіо про нові „інциденти“, себто про те, що ніби фінські жовнири дали нападатись на советських воєнів, а фінська артилерія стріляє на советську територію. Советська пропаганда називає це „фінською провокацією“.

ФІНИ ПРО МОСКОВСЬКІ БРЕХНІ.

ГЕЛЬСІНКИ (Фінляндія). — Фінляндський уряд проголосив, що прослідить докладно все те, що подає советське радіо про „фінську агресію“. Стверджує, що нічого не знає, щоб фінське військо переходило на советську територію чи стріляло на советських жовнів. Каже, що такі річі є цілковито неправдоподібні, бо видано окремі прикази до армії, щоб вона оминала конфліктів на советсько-фінській границі. В цілій Фінляндії населення страшенно огірене, бо додає в поступованні Советів змагання спровокувати конфлікт, згідно його видумати, щоб мати причину до нападу.

ДАВНЯ ПРОВОКАЦІЙНА МЕТОДА.

МОСКВА. — Советська преса широко розписується про „обурення“ робітництва на фінський уряд і подає, як це робітництво „масово“ по різних містах протестує і „взиває“ Совети повзяти гострі міри, щоб скінчити раз назавжди з „фінськими провокаціями“. Між іншим „робітництво Києва“, як подає московська преса, взиває, щоб показати силу Советів супроти тих, що „викликають війну“.

ПОЛЬКА ПРО СОВЕТСЬКУ ВЛАДУ В ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ.

ЛОНДОН. — Полька Ева Каменська, що прибула до Англії, втікнувши з західно-українських земель, коли вони вже були під Советами, розповідає про советський терор над поляками. При тім згадує і за українців. Каже, що советська влада розстріляла також багато українських священників і позамикала багато українських церков. Каже, що Львів є в руках ГПУ. Хто покажеться на вулицях міста по означенім на ходження часі, до того стріляють без попередження. Тюрми переповнені. Вязнів піддають тортурам. У вязницях повно священників, як польських так і українських. Дня 10. листопада вбито священника на вулиці, коли ішов до хворого з Найсвятішими Тайнами. В останніх днях ГПУ розстріляло 60 українських націоналістів, з котрих більшість становили студенти або люди вільних професій.

НІМЦІ ЗА СОВЕТИ, А ПРОТИ ФІНІВ.

БЕРЛІН. — Німецький уряд є по стороні советської агресивної політики супроти Фінляндії. Значить, поступає зовсім противно до того, як поступала Німеччина передше.

„ДВОЛИЧНІ ЗРАДНИКИ“.

БЕРЛІН. — Так кажеться про англійський уряд в офіційній німецькій відповіді на британську „Синю Книгу“. Нацисти закидують тому урядові, що він з розумом ошукував Німеччину, бо фальшиво подавав про те, що Польща вишле свого представника до Берліну на переговори, коли по правді Польща ані не думала веригати представника. Англія, кажеться у німецькій відповіді, зробила це на те, щоб зискати на часі й проволокти воєнний вибух на кілька днів, щоб краще себе підготувати до такого вибуху.

ТОРЕЗ, ЩО ШКАЛЮВАВ С. ПЕТЛЮРУ, ЗАСУДЖЕНИЙ НА ТЮРМУ.

ПАРИЖ. — Відомий комуністичний провідник Торез, якого пошукують французькі власті уже довгий час, засуджений на 6 літ тяжкої тюрми за дезертування з армії. Торез був адвокатом Шварцбарта в процесі за вбивство бл. п. Симона Петлюри. Його промови перед судом були огидним очерненням української визвольної боротьби.

ЯК ВИГЛЯДАТИМЕ НІМЕЦЬКА ПОЛЬЩА?

БЕРЛІН. — Ще досі нема певних відомостей, як повинна виглядати нова Польща, згідно з німецькими плянами. Та визнають за певне, що та Польща обійматиме три польські міста: Краків, Ченстохову і Лодзь.

„ЛОВИ“ НА „ДОЙЧЛАНД“.

ЛОНДОН. — Бритійська фльота розпочала на велику скалю погоню за німецьким „кишеньковим“ панцирником „Дойчланд“, що затопив британський корабель „Равальпінді“. Кажуть, що погоня потребує принаймні кілька днів. Однак німецький корабель має такі гармати, що є тільки п'ять кораблів по стороні аліантів, що можуть з ним мірятись. У тому і трудність зловлення німецького корабля.

НА РІЖНІ ТЕМИ

ФРАНЦУЗЬКИЙ АМБАСАДОР.

До Америки вернувся недавно відомий французький Шарль Боер. Коли вибухнула війна, його покликали до служби й він виїхав з Франції. Відслужив якийсь час в армії й дістав дозвіл виїхати в Америку грати в фільмових шоу-ках.

Для Франції важно мати жовнів, але на фронті Боер зарту стільки, що інший француз. Зате в Галівуді він може для Франції зробити стільки користі, скільки інший француз не потрапить. Отже Боера відіслано до Америки.

У нас часто чути нарікання: чому цей генерал не йшов у армію, як інші воїни? То легко сидіти кілька миль за бойовим окопом і дивитися в мапу.

ЗАКОН ПЕРЕСІЧНОСТІ.

С. Маєрс, професор математики у військовій школі в Чарлстоні, Савт Каролайна, задовольнявся забавлятися студіями закону пересічності.

Закон пересічності це ствердження явища, що в різних справах відірвані явища можуть попадатися зовсім без порядку, але коли взяти їх у більшому числі, в них покажеться якийсь порядок і система. Наприклад звичайно не можна знати, коли вмире дана людина. Однак коли взяти більше число одного віку, то на основі минулого досвіду можна буде знати, скільки з них помре до року, до двох і так далі. На такому досвіді пересічності спирається між іншим життєве забезпечення, між іншим і забезпечення в модерних запомогових організаціях.

МАКАРОНИ ВАЖНІ.

Італійський уряд сконфіскував одне число туринської газети „Ля Стампа“ за те, що вона гостро виступила проти Росії, доказуючи між іншим, що російська армія при вході до Естонії виказувала повний стан дезорганізації.

Стаття говорила, що російська команда не зуміла зорганізувати добре підвозу провіантів для армії, що вона не зміла підготувати механіків для моторових возів армії, і т. і.

ПОВІДОМЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНИ ЗБОРИ

ВІДІЛІ 84 УКР. НАРОД. СОЮЗУ В САВТПОРТ, КОН., ВІДБУДУТЬСЯ В УКР. НАР. ДОМІ ПРИ КІНГ ГАЙВЕЙ, САВТПОРТ, КОН. В НЕДІЛЮ, 3. ГРУДНЯ (DECEMBER 3, 1939) Початок зборів у годині 2. пополудні.

На ці збори повинні явитися всі члени й також нечлени. Головною нашою метою повинна явитися громадою та висказати свою думку, чи вона хоче стояти при старій відділі, чи хоче створити свій молодечий відділ. На цих зборах буде промовляти окружний організатор П. А. Маланчук.

ВІЛМІНГТОН, ДЕЛ.

З огляду на велике зацікавлення, яке викликали серед місцевих громадян організаційні збори У. Н. Союзу, що відбулися 17. листопада 1939 р., подаємо до відома, що В НЕДІЛЮ, 3. ГРУДНЯ (DECEMBER 3, 1939) в годині 2. пополудні відбудуться:

ДРУГІ ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

місцевих відділів У. Н. Союзу В УКР. НАР. ДОМІ, 623 SOUTH HEALD ST., WILMINGTON, DEL. На ці збори запрошуємо урядників і членів відділів 173 і 247, а також членів з новоорганізованого відділу молоді ім. Евгена Коновальця. На зборах буде присутній організатор В. Загавич, який промовлятиме в організаційних справах. За відділи 173 і 247: С. Фігур і П. Сас, секретарі.

Очевидно, це все можливе, і тому постає питання: за що конфіскувати газету? Чи не тому, що італійський уряд не зумів ще налагодити як слід достаточної кількості пшениці на макарони для італійців і все ще покладається на українську пшеницю?

АСЕКУРУЮТЬСЯ ПРОТИ ЛІКАРСЬКИХ ОПЛАТ.

Департамент асекурації в стейті Нью Йорк видав перший дозвіл на провадження товариства для забезпечування людей проти лікарських оплат.

Організація, що повстала на основі цього дозволу, побирає від обезпеченого \$16.80 на рік, якщо він працює, \$13.80 за його жінку й кожну дитину від 16. до 18. року життя, та \$8.40 річно за кожну дитину від 1. до 16. року життя. Обезпечений дістає асекурацію його рахунків з лікарями до висоти \$225 на рік. Однак перший рахунок лікареві до висоти \$6 має заплатити самий обезпечений.

Звісно, цей рід асекурації це новина і як така може нас іще вражати неприємно. Та з часом ми привикнемо й до думки асекурувати свої лікарські оплати, як ми привикли нині до плачання за обезпечення свого життя.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ.

ВАЛІНГФОРД, КОНН.

Треба виконати приречення.

Чи ми виконаємо те, що ми приречили на союзних зборах, які відбулися у нас 29 жовтня ц. р.? Зразу ми почали братися до роботи досить енергійно, але це було хвилеве, ненавчоті солом'яний вогонь, що завітить і погасне. Чому воно так? Тому, що в нас нема вистрелості пробувати ще раз, коли нам щось не вдається. Та коли не вдається щось раз, то треба пробувати другий і третій, аж доки не дійдемо до шістих. Візьмим приклад з інших відділів у наших стейті, котрі по зїзді придбали відповідне число нових членів. Коли так поступили всі 20 відділів, що є в наших стейті, то ми вже давно були б досягнули, а навіть перевищили те число, яке ми маємо досягнути до кінця цього року. Ми нині мусимо забути за ті часи, коли то вписували члена до відділу шойно тоді, коли його хтось привів до відділу. Також не вистарчає нині й те, коли тільки за-

П'ЯТНИЦЯ й СУБОТА DECEMBER 1 & 2, 1939

П. СТАСЮКА

124 FIRST AVE., NEW YORK CITY

Поза надзвичайну знижку цін на всі м'ясні товари КОЖНИЙ ПОКУПЕЦЬ, ЩО ЗРОБИТЬ ЗАКУПІВ ПОНАД \$1.50 У П'ЯТНИЦЮ й СУБОТУ (1. і 2. ГРУДНЯ) ДІСТАНЕ КУПОН ЗА КОТРИЙ ДІСТАНЕ ДАРОМ БАБКУ В ПЕКАРНІ П. ОРЛІЦЬКОГО, 104 ПЕРША ЕВЕНЮ (НЕДАЛЕКО ВІД НАШОГО СКЛЕПУ)

ПОКУПЦІ ФІРМИ П. СТАСЮКА, ЩО ЗРОБЛЯТЬ ЗАКУПІВ У ЦІ ДНІ ПОНАД \$1.50 У ФІЛІЯХ ФІРМИ: 628 - 5th AVENUE 121 NASSAU AVE. BROOKLYN, N. Y. ТАКОЖ ДІСТАНУТЬ КУПОН НА БАБКУ БАБКИ БУДУТЬ ДОСТАВЛЕНІ ДО НАШИХ СКЛЕПІВ У ЧЕТВЕР І П'ЯТНИЦЮ, 7. І 8. ГРУДНЯ І ТАМ КОЖНИЙ ПОКУПЕЦЬ БУДЕ МОГТИ ІХ ДІСТАТИ. П. СТАСЮК

ВУНСОКЕТ, Р. АЙ. Союзні збори. Союзні збори чотирьох відділів, 206-го, 241-го і 368-го Вунсокет, і 181-го з Менвил, Р. Ай., відбулися 19-го листопада ц. р. в парохіальній залі під числом 74 Геріс евеню. Збори відкрив президент відділу 206, Ілля Околіта, короткою промовою і заявив привітним членам та членицям, що на салі є привітні гол. урядники У. Н. Союзу, а то головний радний П. Микола Давискиба та окружний організатор А. Маланчук. Далі він піддав думку, щоби привітні урядники У. Н. Союзу, а то головний радний П. Микола Давискиба та окружний організатор А. Маланчук. Далі він піддав думку, щоби привітні урядники У. Н. Союзу, а то головний радний П. Микола Давискиба та окружний організатор А. Маланчук.

П. Давискиба переповів про початки організації У. Н. Союзу і закликав привітних далі організуватися у свою організацію, якою є У. Н. Союз і в той спосіб творити силу, з якою будуть усі числитися та якою можна буде допомогти багатьом нашим братам у їх боротьбі за визволення. Присутні нагородили його бесіду оплесками. Далі покликало до слова окружного організатора, П. А. Маланчука, який на початку візав привітних, щоби повстанням з місць віддали пошану тим українським героям, що віддали своє життя за рідний край. Після того П. Маланчук почав говорити на організаційні теми, про значіння У. Н. Союзу, про користі, що випливають із союзних грамот, про причини, чому ще не всі українці належать до У. Н. Союзу, та про те, як приєднувати мольдо до У. Н. С. По його промові голова заявив привітним, що коли хто має які запити, то може їх ставити до бесідників. Дехто справді ставив запити і на них діставав вичерпні відповіді. Накінцє порушено справу створення молодечого відділу у Вунсокеті. Розвинулась обширна дискусія, в якій рішено цю справу відложити, а то тому, що над нею повинна радити також молодь.

Степан Бардачевський, Іван Кокольський, секретарі. МУСКУЛЯРНІ БОЛІ УСУВАЄТЬСЯ СКОРО Не терпіть мускулярних болей без потреби. Тисячі людей вдоволялися чудовим зльненням від ревматичних болей, від болей у мускулах, від звичень і болю м'язів, тільки через застосування Пейн-Експеллером. Цей сенсацийний лік приносить славетну полегшу скоро. Понад 17 мільйонів пляшок вже продано. Отже, не чекайте. Купуйте Пейн-Експеллер. Питайте за Пейн-Експеллером з якорем на опакуванні.

КАНДИДУЄ. Нюйорські републиканці висувають як кандидата на уряд президента Злучених Держав у 1940. році прокуратора Тома-са Е. Дюя.

КАРНЕГІ, ПА. Річний мітинг Тов. Св. Ів. Хрестителя, від. 96., відбувся в неділю, 3. грудня 1939., в годині 1. пополудні, в галі парохіальній, 220 Дженс ул. Присїлих всіх членів прибути на цей мітинг, бо буде справоздання, секретаря, касєра й контр. комісії за цілий рік і буде вибір уряду на 1940. рік. Котрий член не буде на цій мітингу, буде підлягати карі. Присїлих членів, щоби привели принаймні 10 нових членів до Батька-Союзу. — Посіф Сус, предс.; Іван Копко, кас.; Василь Копко, секр.

В СУДІ. Суддя: То страшно! Такий старий чоловік і ще краде! Як вам не соромно? Обвинувачений: Пане „рад-цо“, шож я зроблю! Коли я був малий, то мені казали: „Такий малий, а вже краде“, а тепер, коли я вже старий, пан судя знову мені це випомінає. Колиж я властиво маю красти?!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

МЕНВІЛ, Р. АЙ. Річні збори Тов. ім. М. Драгоманова, від. 181., відбулися в суботу, 2. грудня, в годині 4. пополудні в У. Н. Домі на Ком-мий Гілл. Обов'язком кожного члена прийти на час, бо є важні справи до пологодження. Було вибрано новий уряд на 1940. рік. Довгуючі члени мають вирішити свої залежності. Хто має кандидату на члена до У. Н. Союзу, просїться привести на збори, а ми його радо вішємо. Не привітний член буде караний. — Ю. Ясичук, предс.; П. Тинка, кас.; П. Черкас, секр.

БРУКЛІН, Н. Я. Річні збори Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 158., відбулися в суботу, 2. грудня, в год. 8. вечером, в галі У. Н. Дому, 216-18 Гред Стр. Присїлих всіх місцевих і позамісцевих членів конче прийти на час, бо маємо багато важних справ до вирішення, як ранок і вибір уряду на 1940. рік. Довгуючих членів просїться вирішити залежності, бо в противнім разі будуть суспендовані. Не явивши член підлягає карі після статусу. — П. Дубовенський, предс.; І. Пагуг, кас.; М. Багала, секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Річні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 67., відбулися в суботу, 2. грудня, в годині 7. вечір, у St. Boniface Hall, 435 Main St., Paterson, N. J. Просїмо всіх членів на ці збори, бо будуть важні справи. — Петро Криловський, предс.; Іван Буриас, секр.; Сергій Вінарський, кас.; Стефан Со-совський, рек. секр.

ПІТСБУРГ, ПА. Річний мітинг Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 96., відбувся в неділю, 3. грудня, в годині 2. пополудні, в галі церковній, 7 Car-son St. SS. Всі члени повинні явитися. Було вибрано новий уряд на 1940. рік. — Іван Войтович, предс.; Дмитро Василь, секр.-кас.

НЬО ЙОРК, Н. Я. Місячні збори Українського Національного Запемо-го Тов. Дістер, від. 361., відбу-бується 2. грудня, точно в 8. го-дині ввечір, під ч. 217-219 1st 6. вул. Обов'язком кожного члена є, щоби його довг був вирішаний на цих зборах, бо фінансовий секр. зми-кає книги, щоби приготувати до кон-тролю. Котрий член чи члениця цього не сповнить, тратити користі в Тов., а то право голосу і вибору, бо при кінці місяця грудня відбуються річні збори, тож шоб не було нарікання, що не проголошено як салі. Хто має нових членів, просїмо привести їх перед отворенням зборів, подати то-чну адресу нового члена. На зборах члена зміну адреси. На зборах є справа і коли котрий член чутєтьс-я з промовою на урядника, а збори міс-це до спростування. Повідомлення висилається, а котрі члени забувають нарікання, що нїби не отримали повідомлення картою, чи то не до-галих проголошення в часописі. На то кожний член має Тов. статут і він вказує усім членам дорогу, куди їти і сповняти дані приписи і прирече-ня. Сповняйте це, що говорити ста-тут, тоді буде сповнений обов'язок члена, бо уряд виконує це, що чле-ни на зборах ухвалить. — Т. Гуляк, рек. секр.

КАРНЕГІ, ПА. Річний мітинг Тов. Св. Ів. 136., відбується в неділю 3. грудня 1939., точно в годині 1. пополудні, в галі парохіальній, 220 Дженс ул. Присїлих всіх членів прибути на цей мітинг, бо буде справоздання, секретаря, касєра й контр. комісії за цілий рік і буде вибір уряду на 1940. рік. Котрий член не буде на цій мітингу, буде підлягати карі. Присїлих членів, щоби привели принаймні 10 нових членів до Батька-Союзу. — Посіф Сус, предс.; Іван Копко, кас.; Василь Копко, секр.

В СУДІ. Суддя: То страшно! Такий старий чоловік і ще краде! Як вам не соромно? Обвинувачений: Пане „рад-цо“, шож я зроблю! Коли я був малий, то мені казали: „Такий малий, а вже краде“, а тепер, коли я вже старий, пан судя знову мені це випомінає. Колиж я властиво маю красти?!

БЕЗ ОГЛЯДУ НА ЦІНУ

КРАЩОТ ГОРІВКИ НЕМА В НІЯКІЙ ФЛЯЩІ

ВІД 1823

WILSON DISTILLING CO. INC. NEW YORK

ЧИМ БІЛЯТЬ ПОЛОТНА ПО ФАБРИКАХ. До білення шовку й солом'я живають по фабриках сірча-ної кислоти, бо сильніші біл-ла ушкоджують шовк та плетінки з солом'я. Але папір по папірнях, полотна та бавовня-ні матерії по фабриках, що виробляють матерії, білять хльором. Від хльору побіліє всяке забарвлення, крім тако-го, що має в собі вуглець, як от, наприклад, друкарське чорнило.

ВОЛИ І ТЕЛЯ

Повагом рушили воли. Великі круторогі І сумно плуг свій потягли Ліниво до дороги.

Аж тут телятко їм мале Дорогу забігає, То мах хвостом, то зирк, то [фирк]

І так їм повідає:

„Ах, як хотіло би й я Таке щасливе бути, Щоб я могло також, як ви, Ярмо таке тягнути!“

„Які щасливі, ви, воли! У вас ярмо новеньке До сонця гарно так блищить, Таке все чепурненьке!“

„Ех ти мале, дурне теля! Аж рикнув від зо злости, Не знаєш, як нас від ярма Бодять карки і кості!“

„І може бути це ярмо Все золотом окуте, Однакий з того нам хосен: Ми мусимо тягнути!“

Микита Магир.

ФІЛЬСЬКА АРТИЛЕРІЯ ЗДОЕЖ РОСІЙСЬКОЇ ГРАНИЦІ.

УВАГА! БОФАЛО, Н. Я. **УВАГА!**
ЗАПРОШУЄМО ГРОМАДЯН-УКРАЇНЦІВ МІСТА БОФАЛО,
ЛАНКЕСТЕР, ЛАКАВАНІ І НАЯГРА ФОЛС
прибути на

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО
В НЕДІЛЮ, 3. ГРУДНЯ (DECEMBER 3, 1939)
ДО САЛІ УКР. ПРАВОСЛАВНОЇ ПАРОХІЇ, 548 SOUTH PARK AVENUE.
Початок у годині 7: вечором.

Концертну програму виконає хор „Бандурист” під управлінням пані С. А. Берик. Святочну промову виголосить о. А. Берик.
Всіх радо вітає — Заряд.

УВАГА! ДІТРОЙТ, ГЕМТРЕМК, ДІРБОРН І ОКОЛИЦІ
СТАРАННЯМ ФІЛІЇ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ
В ДІТРОЙТ, МІШ.

„ГОСТИННИЙ КОНЦЕРТ”
УКРАЇНСЬКОЇ ОПЕРОВОЇ СПІВАЧКИ
ОЛЬГИ ЛЕПКОВОЇ
В НЕДІЛЮ, 3. ГРУДНЯ (DECEMBER 3, 1939)
в годині 2:30 пополудні,
В АВДИТОРІЇ АРТ МУЗЕЮ ПРИ ВУДВАРД УЛИЦІ.
Вступ: \$1.00, 75 ц. і 50 ц.

ЗАВВАГА: — Наперед вступні квитки можете набуті у п. Андрія Градовського при Кліперт і Мішіган уліці та в Українським Базарі п. Цебринського, 2248 Грейлінг уліці.

Українські громадянки і громадяни!
Усіх нас сердечно запрошує на цей перший гостинний виступ нашої шановної артистки у нашій метрополії Дітройту Філія Союзу Українок Америки.

ПЕРША УКРАЇНСЬКА КОЛІТРОВА ФІЛЬМА
„ПРИГОДА УКРАЇНСЬКОЇ ДІВЧИНКИ ТАНЦІРИСТКИ”
як і інші мальовничі та дуже цікаві сцени з життя українсько-американської молоді, в якій беруть участь танцюристи со студії І. ЗАБЛОЦЬКОГО в Нью Йорку, будуть висвітлені

ПЕРШИЙ РАЗ У ПЕРТ-АМБОВІ
В СУБОТУ, 2. ГРУДНЯ (DECEMBER 2, 1939)
В ГАЛІ ТЕОДОРА ГАВРИША, 782 STATE ST., PERTH AMBOY, N. J.
Початок у годині 8. вечором.

НОТИ ГАЙВОРОНСЬКОГО
СОНАТИНА на скрипку і піанно, у трьох частинах \$1.00
Д-р В. Берівський („Жінка”, ч. 13-14): „Сонатину Гайворонського треба повитати не тільки як один з найкращих творів нашого композитора, але й як цінне збагачення скрипкової літератури. Основні прикмети: свіжість інвенції, прозора і звязка форма, мелодійність та багате але непереладане опрацювання фортепіанової партії”.

КАНТИ із Почаївського Богоявлення (1792 р.) на мішаний і однорідний хор \$2.00
„Правда” (триклав, ч. 18, Львів): „Велику прислугу для укр. культури та для нашої старовинної церк. пісні зробив наш композитор Михайло Гайворонський, який переробив (зредував і опрацював на хор) знамениті пісні зі старого Почаївського Богоявлення, їх оживив, й неначе воскресив до нового життя. Цим способом врятував нашу церковно-релігійну музику старовину перед повним забуттям грядучих поколінь”.

Прелюдія Ц-моль, на скрипку і піанно 40
Д-р З. Лиско („Українська Музика”, ч. 9-10): „Сонатина і Прелюдія (на скрипку і форте.) Гайворонського для нашої літератури дуже пожадані. Написані вони легко і як зичливо в Г-го, дуже мелодійно. Форте. супровід багатий. Сумлінне опрацювання деталей”.

Служба Вожа \$2.00
„СВОБОДА”
81-83 Grand Street, (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

3 ФІЛЬМИ

Надзвичайний успіх українських звукових фільмів „Галичина” і „Гуцульщина”. Два дні (субота і неділя), 18 і 19 листопада ц. р., українське громадянство в Нью Йорку мало надзвичайну нагоду пораз перший бачити т. з. репортажові фільми („Травелог шов”) під назвою „Галичина” і „Гуцульщина”, випродувані вперше українською фільмовою спілкою „Калина” з осідком у Нью Йорку.

Вище згадані фільми „Галичина” і „Гуцульщина” є виставленою, так би сказати, живцем (не штучно) з життя наших братів у Галичині і на Гуцульщині. Укр. Фільмова Спілка „Калина” взяла собі за ціль дати змогу нашому громадянству, а головню тут родженій молоді, познайомитися з життям, звичаями й обичаями наших братів у Рідному Краю.

Зовсім радо можна привітати оті може одинокі документальні українські звукові фільми з рідних сторін, що були висвітлені в Нью Йорку. Не зважаючи на великі труднощі спровадження згаданих фільмів до Америки, згадана фільмова спілка дає чудову нагоду нашій еміграції бодя на екрані побачити наші рідні сторони.

Перед початком висвітлення вище згаданих фільмів п. М. Новак, голова спілки, в короткій промові привітав сердечно присутніх у церкві заповненої сали „Карпатія” і широко без жадних додатків і штучних реклами переказав зміст фільмів, підкреслюючи, що не є це фільми, зняті за згоди написаним сценарієм, а фільмовані випадково, не раз серед трудних обставин і перешкод (з боку польської влади в той час) і тому треба ставитися до тих фільмів так, як їх зняли. І фактично несповна дві години висвітлення вище згаданих фільмів присутні на сцені з захопленням слідили за перебіганнями картинками на срібному екрані і переносились думками під рідні стріхи, на рідні поля, в рідні незабуті сторони, де колись вони росли — виростили.

На екрані неначе в сні переувалися різні картини від нашого славного історичного Львова через широке Поділля аж ген далеко до Зелених Карпат... І неодному з присутніх на вид рідних сторін з радості і туги за Рідним Краєм покотилася сльоза... А згодом, при висвітленні якоїсь веселої картини, по сцені покотилася щирий веселий сміх. Час від часу чути було шепучі запити: „мама, вав із дет?” І чує, як мама в коротких притиснених словах старається пояснити, і звичайно кінчала:

З ДАЛЕКОГО СХОДУ.

Карвет Велс, відомий подорожний, приїхав недавно до Нью Йорку з Далекого Сходу й привіз маленьку азійську серпу. З ним його жінка.

„Вдома розкажу тобі більше!” А вернувшись додому, не в одній родині довго він говорив, розказуючи дітям про Рідний Край... А й було що розказувати, бо в тих фільмах є дуже багато різних цікавих картин. Наприклад, бачите на екрані різні галицькі міста, села, працю людей по селах, почавши від жнив аж до домашньої роботи, такої, як от молочення (ціпами), мелення муки на жорнах і т. д. А далі бачите непроглядні маси (тисячі) української молоді різних спортових організацій, які в прекрасних спортових і в українських народних строях маніфестують свою силу різними походами та гімнастичними вправами.

А коли говорити про фільм „Гуцульщина”, то тут ще кращі картини. Є тут прекрасні уривки з гуцульського весілля, чудові гуцульські танці, дуже милі мелодії гуцульських трембіт, гарні сцени священства пасок на український Великдень. А далі бачите, як гуцули святкують „Ніч під Івана Купала” і багато інших цікавих сцен. Уже сама природа нашої славної Гуцульщини робить ту фільму дуже багатого.

Обидві вище згадані фільми є звукові. Звукові тим, що є гарні (відповідно до сцен) пісні і музика. Широко вірю, колиб іще раз була нагода бачити ті самі фільми у нас у Нью Йорку, не одні, що вже бачили, ще раз пішлиб глянути бодя на екрані, може востаннє, на свої рідні сторони.

З приводу цього зовсім слушно належить подяку п. Н. Новакові за одинокі, того

роду, правдиво зняті картини в Галичині і на Гуцульщині та щире побажання фільмовій спілці „Калина” гарних успіхів, бо це буде захоплено до дальшої корисної праці на фільмовій полі для добра і звеличання нашого фільмового мистецтва.

Користаючи з тої нагоди, думаю, що не буде зайвим іще раз порушити справу найновішої нашої культурно-мистецької діяльності, спеціально на американському континенті, а саме справи нашої фільмової індустрії.

Як почалась і як велась наша фільмова індустрія в Америці, чи то в Канаді, можна про це писати цілі томи фільмового сценарія, освітленого з кожного боку і це є знане майже кожному, хто в останніх роках слідив і цікавився ходом нашої фільмової індустрії. Вислід такий, що нині маємо низку фільмових продукцій, без ріжниць ким, як і де продюковані.

Свого часу на сторінках нашої преси були порушені критичні заваги відносно деяких наших фільмових продукцій. І можна сказати, що деякі з тих заваг були раціональні, що може заставило, чи заставить, заінтересованих у тій справі більш серйозно і відвадно братися за творення правдиво мистецьких українських фільмів.

Було би бажаним, колиб заінтересовані в тій справі збирали голос на сторінках нашої преси. Тоді булоб можна широко висвітлювати всі ці справи для добра наших українських фільмових продукцій в Америці.

І. К.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 22 листопада 1939, помер у Пасаяку, Н. Дж., довголітній член Тов. Укр. Січ, відділу 182, У. Н. Союзу в Кліфтон, Н. Дж.

СТЕФАН КУЦАК.
Починаючи з села Стригани, повіт Камінь, Стр., Галичина, Закарпаття України, де родився 15. листопада 1884. Помер несподівано на удар серця, проживши 55 років. До Злучених Штатів приїхав 1909, р. до У. Н. Союзу вступив 4. січня 1919 р., був членом 21 рік.

Похорон відбувся в суботу, 25. листопада, при участі родичів, знайомих та членів Тов. Укр. Січ, відділу 182, з дому жальби до укр. прав. церкви св. Вознесіння, а з церкви на вічний відпочинок. Похоронено на цвинтарі св. Петра і Павла.

Покійний був тихої вдачі. У відділі займав уряд тростіса. Покійний полишив у смутку синові Івана, жоні, двох дочок: Марію і Анастасію, й одну внучку.

Нехай прибрава земля буде йому пером! В. П. П.
Г. Яськів, секр.

ЧАСОМ ПАДЕ І РИБНИЙ ДОЩ.

Вже не раз траплялися такі випадки, що на землю падав „рибний дощ”. Падали разом з дощем дрібненькі рибки. Таке трапляється тільки у теплих полудневих країнах, де часом з'являються страшенно сильні вихри, звані торнадоми. Коли з'явиться такий вихор, званий водною трубою, над водою, де пливає близько під водою риба, то вихор втягне в себе воду разом з рибою, і вода наче сикавкою летить високо в повітря, і верхом водної труби розлітається на всі боки. І так падає рибний дощ часом навіть і кілька миль від місця, над яким пролетіла водна труба. Раз біля Неаполя, в Італії, падав за водною трубою і помаранчевий дощ. Очевидно, що водна труба була поглинула в себе дець великий склад помаранчів.

Мухи.

Учителька приїхала в літі на село. Найбільше докучили їй мухи.

— Газдинко, — каже, — все булоб тут добре, як би не ті нещасні мухи. Чи вони все так докучають?

— Не все, тільки при їжі. Цілий день сидять на гною.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenue,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-3416.

Урядові години: рано від 10 до 12. Ввечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

СТАРШИЙ чоловік самотній, має роботу при великій фирмі недалеко від Нью Йорку. Умовини відносно до згоди. Зголошення слати на адресу:

FARMER, c/o SVOBODA,
P. O. Box 346, Jersey City, N. J.

ЗАНЕДБАНІ ХРОНІЧНІ НЕДУГИ

ководять до безплатного терпіння. Аналіз крові, м'язів „Екс”, аналіз сечі, медична екзамінація.

ПО НИЗЬКІЙ ЦІНІ забезпечують удачу діагнозу. Ревматичні стани, „Гей фівер”, астма, клопоті відходою кишки, піхура, алергія і виразки лікується модерними способами. — ПОРАДА ДАРОМ.

DR. DE RUHA
128 East 85th St., New York City.
Кожного дня від 10.—2. год.
і від 4.—9. У неділі від 10.—2.
Особна жальба для жінок.

СТІННІ КАЛЕНДАРІ НА 1940 РІК.

Чудові Краєвиди, Патріотичні, Релігійні, Діагностичні і Літні в різних розмірах. Свята зазначені чорною, не зазначені рибкою. Ціна одного календаря з пересилкою 25 ц. 5 календарів за \$1.00. 12 календарів за \$2.25. 25 календарів за \$3.75. 50 календарів за \$7.00. 100 за \$12.50. Для бізнесменів друкуємо календарі з їх фирмою за милою оплатою за друку. Всі вище згадані календарі є першої класи. Для штотирьох і агентів спеціально низька ціна. Ціна мішаних календарів другої класи: 100 календарів, мішані збори, другої класи \$8.00 з пересилкою. 100 календарів „De Luxe”, мішані збори, \$8.00 з пересилкою. 100 календарів на твердих картках \$10.00 з пересилкою. На календарях другої класи фірми не друкуємо. Різновиди картинок в формі книжечок з відповідними віршами, ціна за дозвіл 60 ц. 50 картинок \$1.75. 100 картинок \$3.00 з пересилкою. Карти на іменних в формі книжечок ціна 25 центів за вірш, з відповідними віршами, дозвіл з пересилкою \$1.00. 201.

Замовлення посилайте на адресу:

UKRAINIAN BAZAAR
170 E. 4th ST., NEW YORK, N. Y.

МИРОН ЛИТВИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Без ріжниць як далеко поїзд Ньюарк. Вразі потреби телефонуєте до нас. Обслуга швидко і дешево. — Office:

383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

заряджує погребам по ціні та квалітету, як \$150. Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 8th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRAMERCY 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ В БРОНКСІ, БРОКЛІНІ, НЬЮ-ЙОРКУ І ОКОЛИЦІХ

129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Melrose 5-6577

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ

(29)

Струя води швидко несла на своїх хребті човен з нашіми подорожними. Тарзан керував радше інстинктом, ніж зором, щоб відвернути човен від удару з якоюсь скалою. Та що було перед ним, ніхто не знав. Наосліп гнались вони вперед, немов у пащу самого люципера. Але іншого виходу не було.

Вони були забавкою в руках елементарних сил. Тарзан знав, що з елементарними силами можна боротись і не раз досягати перемоги. Тому він не дармував, а пильно за всім слідкував. Втім він доглянув перед собою трошки світла. Воно скоро більшало і поки вони очутились, човен вийшов з-під наглого денне світло.

Але мала була з того потіха. Довкруги далі сторчали високі скелі, а ріка далі немов бішена рвала човен наперед. Не було де та біла човен зупинити човна. Пері оглядав чудову природу і завважив: „Щастя, що бодяй ті чорти далі за нами не женуться”. Та зовсім іншої думки був Тарзан. Він журився тим, що дику-

ни їх опустили. Бо він знав занадто добре нетри, щоб вірити в переляк дикунів. Вони могли лише хвилюю перебігатись наших подорожників. Проте вони слідкували за ними, хочби здалека, якби не якась інша причина. „Коли вони зовсім зникли, то значить якась інша небезпека лежить перед нами”, завважив він.